

הרב יהודה שפירא

מדוע לא נמצאו עקבותיו של רבי שמריל בכתבי החסידים בטבריה

לאחר שחברי הצליח לזהות את רבי שמערייל מוורחיווקא שהוא ה'זקן א' מתלמידי הבעש"ט שעלה לטבריה, וסיפר את שבחי הבעש"ט לפני רבי מנחם מנדל מויטבסק וחבורתו בעת ה'הסגר' מפני מחלת הדבר שפרצה בטבריה, עולה השאלה: מדוע אין אנו מוצאים עקבות רבי שמערייל בטבריה? מדוע לא בא על החתום יחד עם חבורת החסידים על אגרות רבי מנחם מנדל מויטבסק ורבי אברהם מקליסק?

ראשית ייתכן שרבי שמערייל עלה לטבריה רק זה עתה בשנת תקמ"ה, וכבר בשנת תקמ"ו נספה במגיפה, כי תיאורו של ר' ישראל יפה כפי ששמע מאנשי אה"ק' 'שתיכף אחר הסעודה נחלש בחולי מעיים ולא היו ימים מועטים עד שנאסף לעולמו', תיאור המאפיין בדרך כלל את אלו אשר נספו במגיפה. וגורלו דומה לרבי יעקב מקרלין בנו של רבי אהרן הגדול מקרלין שהגיע לטבריה בשנת תקמ"ה-1785 יחד עם חותנו רבי אברהם מקרלין (לאחר שבמפקד העיר קרלין שנערך בשנת תקמ"ד-1784 מופיע שמם של שניהם בין תושביה), וחתם על מכתב של חודש תקמ"ו, חודש בטרם החלה המגיפה, ואחר כך אין כל אזכור לשמו, וכנראה כי הוא אכן נספה באותה המגיפה שהתחוללה בין אדר לתחילת אייר תקמ"ו-1786.

זאת ועוד, הרמ"מ מויטבסק והר"א מקליסק התייחסו במיוחד לחבורת החסידים שעלתה עמהם מרוסיה הלבנה ומווהלין בשנת תקל"ז-1777, אנשי שלומם אלו ובפרט יוצא רוסיה הלבנה כונו על ידם במכתביהם 'הידועים לנו', וזאת בשונה מחסידים מבוגרים שהגיעו ממחוזות אחרים ושעלו מאוחר יותר והצטרפו לחבורה בטבריה אלה לא נכללו בהגדרה זו של ה'ידועים לנו', ולא הצטרפו ל'חבורה' המרוכבת מתלמידי הרמ"מ והר"א. מכאן שהם אף לא התבקשו לחתום על מכתבי החבורה לחו"ל, ונראה כי זה היה גם מעמדו של רבי אברהם מקרלין חותנו של רבי יעקב בנו של רבי אהרן מקרלין, שאף הוא לא בא על החתום בשנת תקמ"ו, בעוד שחתנו מזכירו בחתימתו: 'יעקב בהרב אהרן זצ"ל, חתן הרב'

מי הם 'אנשי אה"ק' שמהם שמע רבי ישראל יפה את הסיפור? מסתבר שהכוונה אל אותם שד"רים שהיו מגיעים מדי שנה מטבריה לרוסיה הלבנה. רבי ישראל יפה שהוא עצמו עלה לארץ ישראל בשנת תק"פ-1820, נולד לפי מפקד מונטיפיורי בשנת תקל"ה-1775 בקפוסט שברוסיה הלבנה. יכול היה לשמוע את הסיפור מגדולי התלמידים המובהקים של הרמ"מ, שהיו עדי ראיה לסיפור בגלל היותם **'עם חבירים המקשיבים לקולו'** שנסעו כשד"רים לרוסיה הלבנה באותם שנים שלאחר המגיפה בשנת תקמ"ו ועד שנת תקע"ד, וביניהם, רבי שלמה זלמן מוילנה, רבי צבי הירש מהארקי, רבי מאיר מביחוב.

עבודות סיום קורס